

PŘEDCHÁZENÍ POŽÁRŮM

O ohni se říká, že je to dobrý sluha, ale zlý pán. Toto rčení je bezesporu pravdivé. Většina požárů vzniká zejména lidskou nedbalostí, porušováním požárně bezpečnostních předpisů a nesprávnou manipulací s otevřeným ohněm.

Požáry jsou historicky jednou z nejčastějších mimořádných událostí, často s velmi ničivými dopady na životy osob, majetek a životní prostředí. V mnoha případech však lze vznik požáru minimalizovat vhodnými preventivními opatřeními. V této kapitole se dozvíte, co vše může být příčinou požáru v přírodě nebo domácnosti, jakým způsobem předcházet požárům a jak si účinně zabezpečit domácnost proti požáru.

Přehled kapitol:

[Rizika požáru v přírodě](#)

[Rizika požáru v domácnosti](#)

[Zabezpečení domácnosti proti požáru](#)

Rizika požáru v přírodě

Za jakých podmínek můžete rozdělovat oheň v přírodě a kdo má povinnost nahlásit pálení rostlinného odpadu? Na tyto otázky naleznete odpovědi v této kapitole.

Za požárem v přírodě stojí většinou jeden ze dvou viníků - člověk nebo příroda. V prvním případě se jedná o úmyslné zapálení, nedbalost při zacházení s ohněm, odhození nedopalku cigarety nebo používání techniky, např. kombajnu. Ve druhém případě o zásah bleskem nebo samovznícení.

BEZPEČNÉ ROZDĚLÁVÁNÍ OHNĚ V PŘÍRODĚ

Chcete-li si ve zdraví užít příjemné opékání špekáčků nebo stále populárnější „pálení čarodějnic“, stačí dodržet základní pravidla, aby se ze zábavy nestala tragédie.

V první řadě pamatujte, že **v lese lze rozdělovat oheň jen na vyhrazených místech a kouření je zcela zakázáno.**

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Podle lesního zákona (zákon č. 289/1995 Sb.) je v lesích zakázáno kouřit, rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa a odhazovat hořící nebo doutnající předměty. V případě porušení zákona může být viníkovi uložena pokuta do výše 15 000 Kč.

Místo pro ohniště by mělo být vzdáleno **nejméně 50 m od okraje lesa** a v dostatečné vzdálenosti od budov a všech dalších hořlavých věcí (stoh, suché listí, kořeny stromů, větve apod.). Při rozdělování ohně v přírodě **ohniště bezpečně oddělte od okolního prostředí** - např. obložením kameny, obsypáním pískem, vyhloubením zeminy apod. V případě větších ohňů je vhodné ohniště oddělit až metr širokým pruhem, který bude zbavený veškerých hořlavín.

K zapálení nebo udržování ohně v žádném případě **nepoužívejte vysoce hořlavé látky** jako např. benzín, naftu či líh. Oheň se velmi snadno může vymknout kontrole a může způsobit i vážné popáleniny. Navíc podle zákona o ochraně ovzduší v otevřených ohništích nelze (pod hrozbou vysokých pokut) spalovat žádné chemické látky (např. plasty, pneumatiky).

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Podle zákona o ochraně ovzduší (zákon č. 201/2012 Sb.) lze v otevřeném ohništi spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami. V případě porušení zákona může být uložena pokuta do výše 50 000 Kč.

Za silného větru nebo v období extrémního sucha v přírodě nebo na volném prostranství oheň vůbec nerozdělovajte. V období zvýšeného nebezpečí požárů může **hejtman kraje vyhláškou zcela zakázat rozdělování ohňů**.

TIP: V Jihomoravském kraji naleznete aktuální informace o zákazu rozdělování ohně na Portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj – KRIZPORT (www.krizport.cz).

Nachystejte si předem dostatek vody (popř. písek, hlínu), kdyby se oheň vymykal kontrole. Nejlepší je umístit ohniště v blízkosti vodního zdroje.

Oheň nenechávejte ani chvíli bez dozoru, neroznášejte jej po okolí a nikdy do něj nevhazujte výbušné předměty. **Děti by neměly být u ohniště ponechány bez dozoru dospělé osoby**.

Místo opusťte jen tehdy, až je ohniště řádně uhašeno. Nejlepší je ohniště pořádně prolít vodou, popřípadě zasypat zeminou. Při vašem odchodu se z ohniště nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Pamatujte, že i ve zdánlivě vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé uhlíky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí.

TIP: Množí se i případy, kdy si obyvatelé např. panelových domů grilují přímo na balkonech nebo lodžích svých bytů. Nárůst této činnosti je ovlivněn také rozsáhlou nabídkou přenosných grilů a HZS ČR nemá oprávnění k zásahu u fyzických osob, dokud nedojde k požáru. Vyslovení zákazu této činnosti však může do svých stanov zařadit sdružení vlastníků bytů, majitel domu apod. Předejde se tak vleklým a nepříjemným sporům se sousedy a sníží se riziko vzniku požáru.

VYPALOVÁNÍ TRÁVY

S příchodem jara někteří zahrádkáři místo pracnějšího, zato však ekologičtějšího vyhrabání staré trávy a jejího kompostování, volí jednodušší vypalování. Nejenže je toto počínání nebezpečné, ale poškozuje i faunu, flóru a znečišťuje ovzduší.

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Vypalování trávy je zakázáno zákonem o požární ochraně, zákonem o ochraně přírody a krajiny a dále zákonem o ochraně ovzduší. Za porušení zákona hrozí viníkovi vysoká pokuta, která se může ve správním řízení vyšplhat až do výše 25 000 Kč. Zákaz vypalování a spalování trávy je navíc zakotven i v obecně závazných vyhláškách některých obcí.

Většina lidí nebezpečí, které vypalování představuje, značně podceňuje. Věří, že mají oheň pod kontrolou a nemůže se nic stát. Na tento omyl již doplatila spousta lidí (zvláště seniorů), kteří při vypalování zemřeli nebo utrpěli vážná zranění. Hrozí zde velké nebezpečí, že dojde k rychlému a nekontrolovatelnému rozšíření požáru i na další porost nebo objekty. Oheň se při dobrých podmínkách dokáže šířit tak rychle, že lidé nemají často nejmenší šanci na danou situaci adekvátně zareagovat.

PÁLENÍ ROSTLINNÉHO ODPADU

Mnozí lidé často také pálí na svých zahradách rostlinný odpad. Toto pálení není zakázáno zákonem, ale **je třeba se informovat na obecním úřadě nebo úřadě příslušných městských částí, kdy je pálení obecní vyhláškou povoleno**. Při pálení rostlinného odpadu vždy dodržujte zásady bezpečného rozdělávání ohně (viz výše).

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Povinnost ohlášení pálení odpadů mají ze zákona o požární ochraně (zákon č. 133/1985 Sb.) pouze podnikající fyzické a právnické osoby. Občané tuto povinnost nemají, ale pokud dochází k dlouhodobému pálení, je dobré nahlásit tuto činnost HZS příslušného kraje a mít na místě pálení mobilní telefon a jednoduché hasební prostředky (lopatu, kbelík s vodou apod.). Ve většině krajů je možné nahlásit pálení klestí pomocí internetového formuláře (např. v Jihomoravském kraji na webové stránce www.firebrno.cz/paleni-klesti).

Rizika požáru v domácnosti

Jaké činnosti zvyšují ve vaší domácnosti riziko vzniku požáru, co se stane, když budete hasit vznícený olej vodou, jak správně používat zábavní pyrotechniku a jak často je potřeba nechat si vyčistit a zkontrolovat spalínovou cestu? Na tyto otázky naleznete odpovědi v této kapitole.

Každý je povinen podle zákona o požární ochraně počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru, zejm. při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení.

V domácnostech dochází velmi často k požáru v důsledku lidské nedbalosti, porušováním požárně bezpečnostních předpisů a nesprávnou manipulací s otevřeným ohněm.

VAŘENÍ

K tragickým koncům vede často lidská neopatrnost při vaření v podobě zapomenutého jídla na sporáku nebo hašení vzníceného oleje na pánvičce vodou.

Zásady bezpečného vaření

- při vaření nikdy nenechávejte zapnutý sporák bez dozoru,
- neskladujte a nesušte v bezprostřední blízkosti sporáku utěrky, chňapky a další hořlavé materiály,
- nevařte ve volném oděvu - široké rukávy mohou snadno vzplanout.

Vznícený olej na pánvi a jiné hořlavé kapaliny se nesmí hasit vodou, jinak může dojít k popálení nebo opaření nezkušeného „hasiče“ a ke vzniku požáru. Co se stane, nalijete-li do vzníceného oleje vodu, můžete vidět na obrázku vlevo. Pokud se vám na pánvi vznítí potraviny, vypněte sporák, zakryjte pánev pokličkou a překryjte ještě navlhčenou utěrkou. S horkou pánví nemanipulujte. Jak správně uhasit hořící olej, můžete vidět na obrázku vpravo.

SVÍČKY A AROMALAMPY

Svíčky si v posledních letech našly své pevné místo v našich domech či bytech. Jejich obliba neustále stoupá, ale jen málokdo si uvědomuje, jak velké nebezpečí v sobě skrývají. Např. ještě ve vzdálenosti 8-10 cm od hořící svíčky dosahuje teplota plamene 200°C, což stačí k zapálení papíru, plastů, textilií a dalších předmětů.

Zásady bezpečného používání svíček a aromalamp

- svíčky umísťujte na stabilní nehořlavé podložky, které brání přímému kontaktu svíčky s podkladem (např. chvojím v adventním věnci, ubrusem apod.),
- svíčky umísťujte v dostatečné vzdálenosti od hořlavých materiálů, v žádném případě je nedávejte k oknům do průvanu, blízko záclon, v těsné blízkosti textilií, nenechávejte je na poličce ani na skříni,
- zapálené svíčky a aromalampy nenechávejte během jejich hoření bez dozoru,
- svíčky zhasněte vždy, když opouštíte domov nebo jdete spát.

Dávejte pozor na děti, aby si bez dozoru nehrály se svíčkou. Zamezte jim v přístupu k zápalkám a zapalovačům!

KOUŘENÍ

Kromě faktu, že kouření je příčinou mnoha onemocnění (např. rakovina plic a infarkt myokardu), je také významnou příčinou množství požárů. Odhaduje se, že ročně na světě zahyne při požárech od hořící cigarety asi 100 000 lidí. Hlavními příčinami vzniku požárů v souvislosti s kouřením cigaret v domácnosti jsou odhození nedopalku do odpadkového koše a kouření v posteli nebo v křesle s následným usnutím. Takové počínání pak často končí tragicky.

Zásady při kouření

- nekuřte v blízkosti hořlavých materiálů,
- nikdy neodhazujte hořící nedopalky do odpadkového koše,
- neodkládejte hořící cigarety na hořlavé materiály,
- nekuřte v situaci, kdy vám hrozí usnutí.

TIP: Zvažte úplné ukončení kouření, získáte tím průměrně 8 až 16 let života navíc, ušetříte peníze v řádu tisíců korun ročně a snížíte riziko vzniku požáru.

ELEKTRICKÉ SPOTŘEBIČE, ELEKTROROZVODY

Závada elektrorozvodů, přetěžování elektrických zásuvek, závada elektrických spotřebičů nebo nesprávná manipulace s nimi, je jednou z nejčastějších příčin vzniku požáru v domácnosti. Požár může způsobit jakýkoliv elektrický spotřebič, který je v domácnosti (lednička, pračka, rychlovarná konvice, televize, rádio, počítač, vysavač, žehlička, kulma, lampa apod.).

Zásady bezpečného používání elektrických přístrojů

- elektrické spotřebiče kupujte výhradně u specializovaných prodejců a vyhněte se zboží pochybného původu bez záručního listu a označení „CE“,
- před prvním použitím elektrického přístroje si pečlivě přečtěte návod k obsluze, při následném užívání přístroje vždy postupujte přesně podle tohoto návodu,
- spotřebiče používejte pouze k těm účelům, pro které jsou určeny a způsobem uvedeným v jejich návodu,
- spotřebiče nenechávejte při provozu bez dohledu (to platí zvláště pro ty, které je nutné po ukončení provozu vypnout),
- dbejte na to, aby elektrické spotřebiče nepřišly do styku s vlhkostí a vodou, zejm. v místech napojení do sítě,
- pravidelně čistěte povrch i vnitřek přístrojů od prachu a dalších nečistot,
- při užívání přístroje průběžně kontrolujte jeho stav (např. jestli není prodřený elektrický kabel, nepřepalují se součástky apod.); pokud by se vám něco nezdálo v pořádku, neprodleně nechte přístroj zkontrolovat odborným servisem,
- zajistěte pravidelné kontroly a revize přístrojů, u kterých to vyžaduje návod k obsluze,
- při bouři a dlouhodobé nepřítomnosti v bytě odpojte spotřebiče vytažením přívodní šňůry ze zásuvky; přístroje s režimem vypínání „stand-by“ (svítící dioda) doporučujeme vždy vypínat i tlačítkovým vypínačem na přístroji (hrozí možný zkrat a požár),
- mimořádné i běžné opravy a údržbu elektroinstalace a spotřebičů svěřte jen odborné firmě; doporučujeme nechat si zkontrolovat elektrorozvody alespoň v rozmezí 3-5 let,
- nepřetěžujte elektrické zásuvky (několik zapojených přístrojů přes rozdvojku může přetížít zásuvku a způsobit zkrat nebo i požár),
- zabezpečte spotřebiče a elektroinstalace před lidmi se sníženou schopností rozeznat nebezpečí (dětmi, mentálně postiženými apod.), například zaslepením zásuvek či uzamčením vypínačů.

V případě vzniku požáru elektrického spotřebiče jej nikdy nehaste vodou! Správný typ hasicího přístroje a postup hašení naleznete v kapitole „[Zabezpečení domácnosti proti požáru](#)“.

VYTÁPĚNÍ

Jednou z příčin vysokého počtu úmrtí při požárech je také neopatrnost lidí při vytápění svých domovů. Při provozu topidel nebývají často dodržována bezpečnostní pravidla. Mnohdy je zanedbána údržba topidel a kouřovodů. Hasiči tak během topné sezóny vyjíždí každý týden k požárům komínů, střež, topidel a nevhodně uskladněného topiva.

Mezi nejčastější závady patří:

- nedodržení bezpečné vzdálenosti 1 m od tělesa komínu,
- neomítnutý komín, spáry v komíně,
- nesprávně provedený prostup kouřovodu hořlavou stěnou nebo stropem,
- nedodržení bezpečné vzdálenosti od topidla.

Revize spalinové cesty

Revizi spalinové cesty provádí revizní technik spalinových cest. Revizi spalinové cesty je nutné provést:

- před uvedením nové spalinové cesty do provozu nebo po každé stavební úpravě komínu,
- při změně druhu paliva připojeného spotřebiče paliv,
- před připojením spotřebiče paliv do nepoužívané spalinové cesty,
- před výměnou spotřebiče paliv s výjimkou výměny spotřebiče stejného druhu, typu, provedení a výkonu za podmínky, že způsobilost spalinové cesty je potvrzena zprávou o provedení čištění a kontroly spalinové cesty,
- po komínovém požáru,
- při vzniku trhlin u používané spalinové cesty, jakož i při důvodném podezření na výskyt trhlin u používané spalinové cesty.

Čištění a kontrola spalinové cesty (např. komínu)

Čištění nebo kontrolu spalinové cesty provádí osoba, která je držitelem živnostenského oprávnění v oboru kominictví (kominík).

Čištění používané spalinové cesty sloužící pro odvod spalin od spotřebiče na pevná paliva o jmenovitém výkonu do 50 kW včetně nebo spalinové cesty sloužící pro odvod spalin od náhradních zdrojů elektrické energie (dieselagregáty) je možné provádět svépomocí.

Čištění nebo kontrola spalinové cesty u spalinové cesty pro spotřebiče na plynná paliva, kde odvod spalin je podle návodu nebo technických podmínek výrobce nedílnou součástí spotřebiče, se provádí podle návodu výrobce.

Lhůty čištění a kontrol spalinové cesty

Výkon připojeného spotřebiče paliv	Činnost	Druh paliva připojeného spotřebiče paliv				
		Pevné		Kapalné		Plynné
		Celoroční provoz	Sezónní provoz	Celoroční provoz	Sezónní provoz	
do 50 kW včetně	Čištění spalinové cesty	3 x za rok	2 x za rok	2 x za rok	1 x za rok	1 x za rok
	Kontrola spalinové cesty	1 x za rok		1 x za rok		1 x za rok
nad 50 kW	Čištění a kontrola spalinové cesty	2 x za rok		1 x za rok		1 x za rok

pozn.: sezónním provozem se rozumí provoz spalinové cesty po dobu nepřesahující v součtu 6 měsíců v kalendářním roce

Podrobnosti k čištění, kontrole a revizi spalinové cesty jsou uvedeny ve vyhlášce č. **34/2016** Sb.

Zásady při vytápění

- při instalaci a údržbě topidel se vždy řiďte návodem výrobce, který musí být připojen k výrobku,
- v žádném případě neinstalujte topidla bez odborné pomoci,
- dodržujte zásadu bezpečné vzdálenosti topidla od dalších předmětů v místnosti, stavebních konstrukcí a podlahových krytin; pokud není možné bezpečný odstup dodržet, musíte zajistit alespoň kvalitní tepelnou izolaci
- jakékoliv hořlavé látky a předměty, které se mohou vznítit, skladujte co nejdále od topidel,
- neodkládejte na topné či ohřevné plochy jakékoliv hořlavé předměty, zejména barvy nebo laky.

Topidla na pevná paliva

- topné těleso na pevná paliva zabezpečte ochrannou (nehořlavou) podložkou pod topidlem, které znemožní vznícení podlahy tvořené hořlavými materiály a zabrání také žhavým uhlíkům vypadlým z kamen zapálit okolní předměty,
- nespalujte vlhké dřevo; komín se přitom zanáší větším množstvím sazí a tím se zvyšuje riziko požáru, klesá výhřevnost, odpařená voda negativně působí na tepelnou techniku a proces spalování,
- k zapalování nikdy nepoužívejte vysoce hořlavé kapaliny (např. benzín); hrozí vznícení hořlavých par a vážné zranění,
- žhavý popel nechte zcela vychladnout a pak uložte do nehořlavých nádob (např. z kovu), které jsou neporušené, uzavíratelné a umístěné v bezpečné vzdálenosti od hořlavých látek a stavebních konstrukcí z hořlavých hmot,
- vyvarujte se ukládání žhavého popela do plastových popelnic, které se mohou vznítit.

Plynové vytápění

Pokud máte plynové vytápění, dodržujte lhůty revizí plynových spotřebičů a pravidelně kontrolujte, zda správně fungují. Nebezpečí hrozí zejména u otevřených spotřebičů, kde při samovolném uvolňování plynu může dojít k otravě. Uživatelé plynového kotle musí minimálně jednou ročně zajistit kontrolu celého spalovacího procesu - čistotou hořáků počínaje a funkcí pojistkového ventilu či termostatu konče.

Topidla potřebují pro svou správnou funkci dostatečný přívod vzduchu. U některých druhů topidel (např. u karmy) hrozí v případě nedostatečného odvětrání otrava oxidem uhelnatým.

TIP: V místnostech, kde provozujete spotřebiče s otevřeným ohněm, doporučujeme instalaci detektoru oxidu uhelnatého. Toto zařízení vám může zachránit život. V ČR dochází ročně k několika desítkám otrav oxidem uhelnatým a investice do detekčního zařízení se jistě vyplatí (průměrná cena zařízení je cca 1300 Kč).

Komíny a kouřovody

Komíny a kouřovody s připojenými tepelnými spotřebiči se musí udržovat v řádném stavebně technickém stavu.

Kouřovod vedoucí z topidla do komínového tělesa musí být správně izolován a řádně zaústěn (špatné zaústění může z důvodu nekontrolovatelného uvolňování zplodin způsobit vážné poškození zdraví).

Sebemensi nečistota v komíně může způsobit velké nepříjemnosti, ať již dlouhodobé žhnutí a následný požár nebo otravu jedovatým oxidem uhelnatým. Pravidelné vymetání sazí v komíně a vybírání odpadu by mělo být samozřejmostí, stejně jako kontrola technického stavu komína.

Čištění vlastních komínů ponechte na odborníky - kominíky.

K požáru může dojít i od nedostatečně zajištěných či netěsných komínových dvířek, z nichž pak mohou vylézat jiskry či žhavý materiál. Vybírací dvířka u paty komínu by neměla být nikdy umístěna v obytných místnostech, pevně uzavřena musí být i vymetací dvířka na půdě.

Používání komínů, u nichž byly zjištěny závady, je zakázáno.

Zásada bezpečné vzdálenosti platí také pro komínové těleso. Hořlavé látky by od něj měly být v půdních prostorách vzdáleny nejméně 1 metr - riziko zvyšují zejména textil a seno. Do komínového zdiva nesmí zasahovat ani k němu těsně přiléhat žádné hořlavé stavební prvky (jako konstrukce krovu, stropu, obložení apod.). Za nezávadný stav komínů nese odpovědnost správce nebo majitel objektu, nikoliv kominík!

Pamatujte, že neudržovaný komín zvyšuje také riziko výbuchu kamen!

Každé topidlo a komín je konstruováno na určitý druh paliva a jeho používání je nutné dodržovat. Pokud přejdete z jednoho druhu paliva na druhý (např. z topení dřevem na plynové vytápění), vždy si nechte u odborníků zkontrolovat, zda je váš komín pro tuto změnu vhodný. K topení nepoužívejte nic, co do kamen nepatří - např. biologický či jiný odpad (sláma, PET-lahve apod.). Kromě nepříznivých dopadů na životní prostředí, se zvyšuje také riziko poškození kotle, kamen, kouřovodu nebo komína, čímž výrazně roste nebezpečí vzniku požáru.

ZÁBAVNÍ PYROTECHNIKA

Zejména oslavy konce roku bývají spojené s užíváním zábavní pyrotechniky. Ne vždy je však používána bezpečně a dochází tak ke vzniku požárů, škodám na majetku a mnohdy také ke zraněním.

Zásady bezpečného používání zábavní pyrotechniky

- pyrotechniku nakupujte výhradně ve specializovaných prodejnách, kde vám také odborně poradí s jejím použitím,
- pyrotechnika musí být opatřena certifikační značkou a návodem k použití v českém jazyce,
- nekupujte pyrotechniku s otevřeným nebo poničeným obalem,
- pyrotechniku skladujte na suchém místě, mimo dosah dětí, a v dostatečné vzdálenosti od zdroje otevřeného ohně (krby, krbová kamna, sporák, svíčky apod.),
- při použití dodržujte veškerá bezpečnostní pravidla, aby nedošlo ke vzniku požáru, výbuchu nebo jinému ohrožení,
- s pyrotechnikou manipulujte zásadně na volném prostranství, daleko od obydlí, zaparkovaných aut, keřů, kontejnerů,
- s pyrotechnikou nemiřte do oken, na lidi nebo na zvířata.

Se zábavní pyrotechnikou nesmí manipulovat nezletilé osoby bez dozoru dospělých a osoby pod vlivem alkoholu a jiných omamných látek.

Nezapomeňte, že zvukové a světelné efekty způsobené zábavní pyrotechnikou jsou velmi nepříjemné a stresující pro domácí i volně žijící zvířata. Např. po oslavách nového roku se plní útulky ztracenými zvířaty, která vyděsila právě zábavní pyrotechnika.

SVAŘOVÁNÍ

Svařování je velmi rizikovou aktivitou, kterou by měla provádět vždy pouze osoba odborně kvalifikovaná. Kdo chce provádět např. svářečské práce, musí mít platný svářečský průkaz.

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Podle zákona o požární ochraně (zákon č. 133/1985 Sb.) nesmí fyzická osoba provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy (např. vyhláškou č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách). V případě, že toto ustanovení fyzická osoba poruší, může jí být uložena pokuta až do výše 25 000 Kč.

Zásady při svařování

Základním bezpečnostním opatřením je v případě práce s otevřeným ohněm odstranění všeho hořlavého materiálu, a to nejen v bezprostředním okolí prováděné práce, ale nejlépe v celém prostoru. Dále je nutné zkontrolovat, zda nemůže dojít k přenosu jisker nebo žhavých okují k hořlavému materiálu v jiném prostoru (např. otvory v podlaze nebo ve stěnách). Rovněž nelze zanedbat přenos tepla vedením (např. trubka procházející stěnou do jiného prostoru, která je v přímém kontaktu s hořlavými látkami). Pokud jsou prováděny práce s otevřeným ohněm v domě nebo v bytě za provozu, je nutná spolupráce majitele nebo nájemníka na bezpečnostních opatřeních. Lidem, kteří tyto práce provádějí, musí být poskytnuty správné informace o hořlavých materiálech v okolí prováděných prací. Při svařování musí být přítomna další osoba, která by v případě potřeby mohla oheň v zárodku uhasit připravenými hasebními prostředky. Při přerušení práce musí vždy alespoň jedna osoba místo práce střežit a po ukončení práce je povinnost místo práce a jeho okolí kontrolovat. Nejkratší doba požárního dohledu je 8 hodin. Obdobná opatření se vztahují také na práci s otevřeným ohněm při lepení izolační nebo jiné střešní krytiny otevřeným plamenem.

Podrobnější bezpečnostní opatření před zahájením svařování, po dobu této činnosti a po skončení jsou stanoveny ve vyhlášce č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách.

Zabezpečení domácnosti proti požáru

Proč a kde je vhodné mít doma nainstalované hlásiče požáru a jakým hasicím přístrojem nikdy nehasit zařízení pod elektrickým proudem? Na tyto otázky naleznete odpovědi v této kapitole.

ZAŘÍZENÍ PRO SIGNALIZACI POŽÁRŮ

Zařízení pro signalizaci požárů můžeme rozdělit do dvou základních kategorií. Tou první je elektrická požární signalizace (EPS). Její využití je zejména ve výrobních a kancelářských prostorech, obchodních domech apod. Tyto objekty jsou připojeny na specializovanou ústřednu, která přijímá signály a předává poplachový signál dál (ve většině případů na pult centralizované ochrany u HZS ČR).

Druhou skupinu tvoří tzv. **autonomní hlásiče požáru** (kouře). Jedná se o jednoduché přístroje, které včas detekují vznikající požár a vyvolají akustický poplach. Tyto hlásiče jsou určeny pro instalaci ve vaší domácnosti. Přístroj je napájen

baterií, jejíž životnost může být až deset let. Konec životnosti baterie je signalizován opakovaným pípáním hlásiče. Ve vaší domácnosti je možné vzájemně propojit několik hlásičů s tím, že v případě výstražné reakce jednoho hlásiče, jsou zapnuty i hlásiče ostatní (např. čidlo reagující na kouř v garáži spustí čidlo u vás v ložnici).

Nákup hlásiče důrazně doporučujeme realizovat u specializovaného prodejce, který vám poradí s jeho instalací. Výrobek musí odpovídat platným normám a mít označení „CE“.

Instalace hlásiče je rychlá a jednoduchá. Stačí k tomu hmoždinky a běžné nářadí. Při jejich instalaci postupujte vždy podle návodu výrobce.

TIP: Existují také kombinovaná detekční zařízení, která vás kromě zplodin hoření upozorní také na únik zemního plynu nebo oxidu uhelnatého.

Vhodné umístění:

- v ideálním případě ve všech obytných místnostech bytu / domu + garáži,
- v případě montáže jednoho hlásiče v bytě vždy v centrální části bytu, např. chodbě (kam ústí jednotlivé místnosti),
- v místnosti vždy doprostřed stropu (dle doporučení min. ve vzdálenosti 60 cm od stěny a ve výšce max. 6 m od podlahy),
- v bytových domech, ubytovnách apod. i ve společných prostorech každého podlaží domu,
- v místech s předpokládaným vznikem požáru (garáže, dílny).

Nevhodné umístění:

- prašné a vlhké prostory,
- blízkost ventilátorů, tepelných zdrojů, svítidel nebo jiných zdrojů tepla,
- vrcholy půdních prostorů střech tvaru písmene „A“,
- prostory s vysokou koncentrací cigaretového kouře, výparů barev, rozpouštědel a výfukových plynů.

TIP: Pozor na méně kvalitní hlásiče, které reagují např. i na běžné výpary při vaření! Před nákupem doporučujeme zjistit si o kvalitě daného výrobku informace na specializovaných webových stránkách (např. www.dtest.cz).

DESATERO DŮVODŮ, PROČ SI HLÁSIČ POŘÍDIT

1. včasná detekce vznikajícího požáru
2. upozornění pomocí zabudované sirény
3. možnost uhašení požáru v jeho zárodku
4. možnost včasné záchrany vašeho života a majetku
5. napájení baterií (vhodné i pro prostory bez elektrické sítě)
6. možnost propojení vícero hlásičů
7. jednoduchá a rychlá instalace
8. dostupná pořizovací cena (cca od 200 Kč)
9. možnost výběru typu hlásiče podle vaší potřeby
10. možnost jednoduše svépomocí provést kontrolu funkčnosti

NEZNALOST ZÁKONA NEOMLOUVÁ: Povinnost mít v některých objektech nainstalovaný požární hlásič je zakotvena i v naší legislativě (vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb). Na základě této vyhlášky musí být domácnosti ve všech nových objektech (rodinné domy, byty v bytových domech, ubytovny, zdravotnická zařízení) od 1. 7. 2008 vybaveny autonomními hlásiči požáru (min. 1 kus hlásiče) a navíc rodinné domy přenosnými hasicími přístroji (min. 1 kus hasicího přístroje s hasicí schopností nejméně 34A). Tento požadavek se netýká staveb realizovaných před účinností této vyhlášky, avšak doporučujeme instalaci hlásičů i v těchto domácnostech!

V případě, že si pořizujete hlásič do staršího domu nebo bytu, doporučujeme současně i pořízení přenosného hasicího přístroje.

„Je lepší, když vás budí hlásič, nežli hasič.“

HASICÍ PŘÍSTROJE

Hasicí přístroj je určen k hašení začínajícího požáru, tj. pro prvotní protipožární zásah. Obsahuje určitý druh hasiva a je opatřený zařízením, kterým se přístroj uvádí do činnosti. Hasicí přístroje dělíme na přenosné, pojízdné a přívěsné. Podle typu náplně dělíme hasicí přístroje na pěnové, vodní, práškové a sněhové. Správná volba hasicího přístroje je podmíněna druhem hořlavé látky - ty se dělí do tzv. tříd požáru:

tř.	druh hořlavé látky
A	hoření pevných látek hořících plamenem nebo žhnutím
B	hoření kapalných látek a látek, které do kapalného skupenství přecházejí
C	hoření plyných látek hořících plamenem
D	hoření lehkých alkalických kovů
F	hoření jedlých olejů a tuků

DRUHY HASICÍCH PŘÍSTROJŮ

Pěnový HP: Pěnové hasicí přístroje se používají zejména na hašení hořlavých kapalin (benzín, nafta apod.). Nesmí se používat na elektrická zařízení pod napětím!

Vodní HP: Vodní hasicí přístroje jsou vhodné zejména na hašení pevných látek. Stejně jako pěnový hasicí přístroj se nesmí používat na elektrická zařízení pod napětím!

Práškový HP: Díky svému složení jsou práškové hasicí přístroje vhodné na hašení téměř jakékoli látky, s výjimkou sypkých hmot (piliny, hořlavé prachy apod.) a hořlavých kovů.

Sněhový HP (CO₂): Sněhové hasicí přístroje jsou vhodné k hašení hořlavých kapalin a plynů, elektrických zařízení pod napětím a k hašení jemné mechaniky (PC, TV apod.). Není vhodný k hašení sypkých hmot. Hasební medium nijak nepoškozuje hořící materiál a jeho okolí, protože se po použití odpařuje.

Upozornění: Při potřísnění pokožky CO₂ hrozí nebezpečí vzniku omrzlin!

ZAJÍMAVOST: Sněhový hasicí přístroj dostal svůj název díky tomu, že plyn, který uvolňuje (oxid uhličitý) vytváří na povrchu látek bílou krystalickou hmotu podobnou sněhu - tzv. suchý sníh.

JAKÝM HASICÍM PŘÍSTROJEM CO HASIT

	vodní	pěnový	práškový	sněhový
papír, dřevo, plasty, textil, seno, uhlí a další pevné látky	😊	😊	!	!
nafta, benzin, nátěrové hmoty, ředidla	!	😊	😊	😊
minerální oleje a tuky	☹️	😊	😊	😊
alkoholy	!	!	😊	😊
zemní plyn, metan, propan-butan a další plynné látky	!	!	😊	😊
elektrické zařízení pod napětím	☹️	☹️	😊	😊
TV, PC a další jemná mechanika	☹️	☹️	!😊!	😊
cukr, mouka, piliny a další rozvířitelné látky	😊	😊	☹️	☹️

vysvětlivky k tabulce: 😊 vhodný, !😊! méně vhodný, ! nevhodný, ☹️ nesmí se použít

JAK SPRÁVNĚ UMÍSTIT HASICÍ PŘÍSTROJE

Hasicí přístroje se umísťují tak, aby byly snadno viditelné a volně přístupné, nejlépe v místech, kde je nejvyšší pravděpodobnost vzniku požáru. V nepřehledných příp. ve skrytých prostorech se k označení

umístění hasicího přístroje použije i příslušná požární značka umístěná na viditelném místě. Přenosné hasicí přístroje se umísťují na stěnu tak, aby rukojeť byla nejvýše 1,5 m nad zemí. Hasicí přístroje umístěné na podlaze musí být zajištěny proti pádu.

JAK SPRÁVNĚ POUŽÍVAT HASICÍ PŘÍSTROJE

Správné použití hasicího přístroje je graficky znázorněno na každém hasicím přístroji a doplněno krátkým popiskem. Před jeho použitím si jej pozorně přečtete. Kontrola hasicího přístroje se provádí po

každém jeho použití nebo při mechanickém poškození, jinak zpravidla 1x ročně odbornou firmou.

TIP: Hasební zásah provádějte vždy po směru větru a hořící plochu haste od kraje. Hasicí přístroj lze použít opakovaně, proto po každém (i sebekratším) použití hasicího přístroje zajistěte jeho opětovné naplnění. V případě vzniku dalšího požáru se tak vyhnete komplikacím souvisejícím s nedostatkem hasiva.

JAKÝ HASICÍ PŘÍSTROJ SI POŘÍDIT DO DOMÁCNOSTI A DO AUTOMOBILU

Do vaší domácnosti i do vašeho automobilu doporučujeme pořídit si práškový hasicí přístroj ABC (je možné jej použít na pevné látky, kapaliny, plyny, elektřinu apod., nevýhodou je ale následné odstraňování prášku). Nejvhodnější hasivo na hašení pevných látek je voda, avšak hasicí přístroj s touto náplní nesmíte použít na elektřinu!

Vhodná alternativa ke klasickým hasicím přístrojům jsou tzv. hasicí spreje. Ty je možné využít v počátcích vznikajících požárů. Oproti hasicím přístrojům mají (díky menšímu objemu hasicí látky) menší účinnost. Jejich výhodou je snadná skladnost (např. v kuchyni v šuplíku, v automobilu v přihrádce spolujezdce apod.), a také jejich snadné použití (jako běžný sprej).